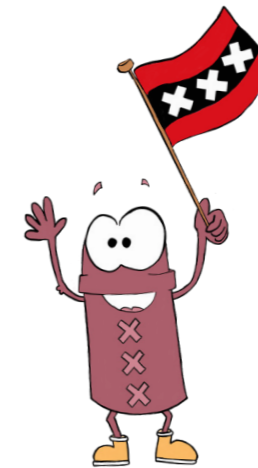

HET AMSTERDAM BOEK

Maarten Landkroon

met illustraties van
Annemiek Biersma

ISBN 978-90-9039389-6 / NUR 228

Tekst, vormgeving en omslag: © Maarten Landkroon

December 2024

uitgeverij incredible books

incrediblebooks.nl

Amsterdam, grootste stad van Nederland

met ruim

900.000

inwoners. Een stad waar ieder jaar bijna

10.000

kinderen worden geboren.

Dat zijn ongeveer 25 nieuwe Amsterdammertjes per dag!

Misschien ben jij er ook wel geboren.

Of heb je er gewoond, of woon je er nog.

Of ben je er een keer geweest.

Of ben je er fan van, of zijn je ouders dat. Dat zou goed kunnen,

want Amsterdam heeft **HEEL VEEL FANS!**

Vandaar dit boek!

HET AMSTERDAM BOEK

INHOUD

Wat gaan we doen?

7

Terug in de tijd

9

Op ontdekkingsocht

21

Musea die je móet zien

39

Hop, naar buiten

49

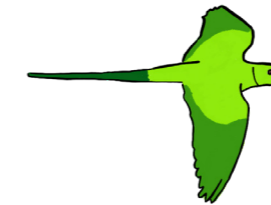
Avond in Amsterdam

61

Tot slot

73

Amsterdam ontdekken, dat gaan we doen! **Amsterdam in vogelvlucht.**

Over vogels gesproken: ken je deze **groene halsbandparkiet?**

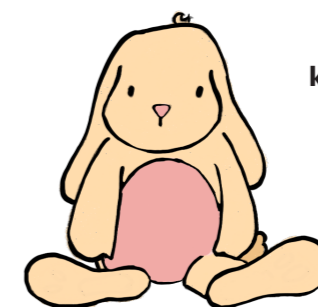
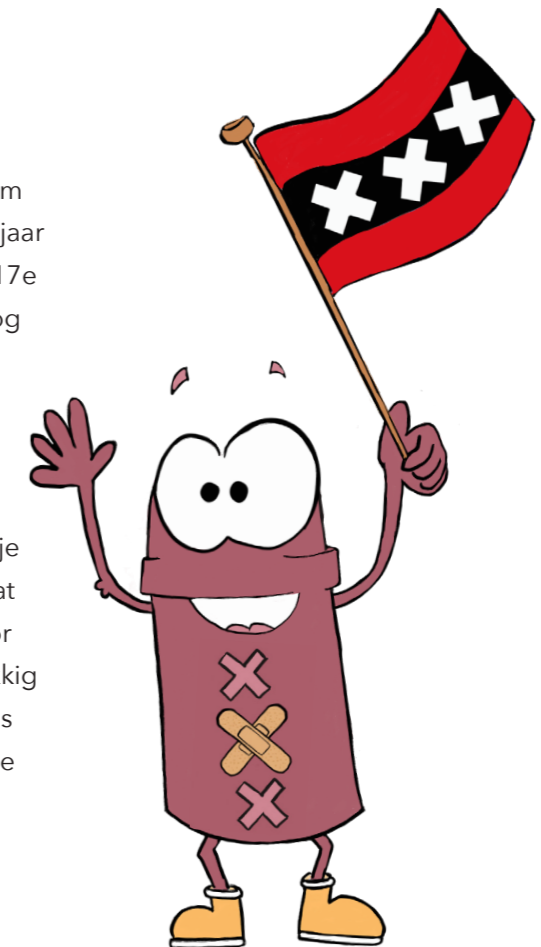
Er leven er duizenden in Amsterdam. Hoe ze hier ooit terecht zijn gekomen vanuit India of Afrika, weet niemand precies.

Hun oorverdovende gekrijs wordt niet door alle Amsterdammers gewaardeerd. Maar de parkieten zelf, die hebben het hier erg naar hun zin. Ze zitten overal. Zelfs in dit boek

kom je ze tegen, let maar op!

We beginnen met een korte tijdreis, want Amsterdam is oud (en dat is ook te zien!). We gaan terug naar het jaar 1275 en door de Middeleeuwen naar de belangrijke 17e en 19e eeuw. We staan stil bij de Tweede Wereldoorlog en gaan dan gauw weer door naar onze eigen tijd!

En dat doen we natuurlijk niet alleen, maar met onze eigen gids: dit gezellige **Amsterdammertje**. Dit paaltje met drie kruisjes zorgt er overal in Amsterdam voor dat stoepen en sommige straten niet toegankelijk zijn voor auto's. Dat maakt hem niet bij iedereen geliefd. Gelukkig kan hij wel tegen een stootje! Ons Amsterdammertje is behalve verkeersregelaar ook een échte kenner van de stad. Hij is de professor onder de paaltjes, met al zijn weetjes over Amsterdam.

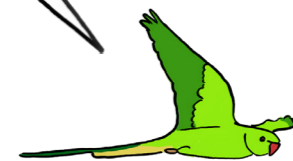
Tot slot: op bijna iedere dubbele bladzijde is dit **knuffelkonijntje** te vinden. Amsterdam barst van de baby's en peuters. Onderweg in de stad verliezen ze nogal eens hun knuffeltje.

Soms tot grote wanhoop van hun ouders, want die knuffels zijn vaak heel belangrijk!

Help jij zoeken?

Terug in de tijd

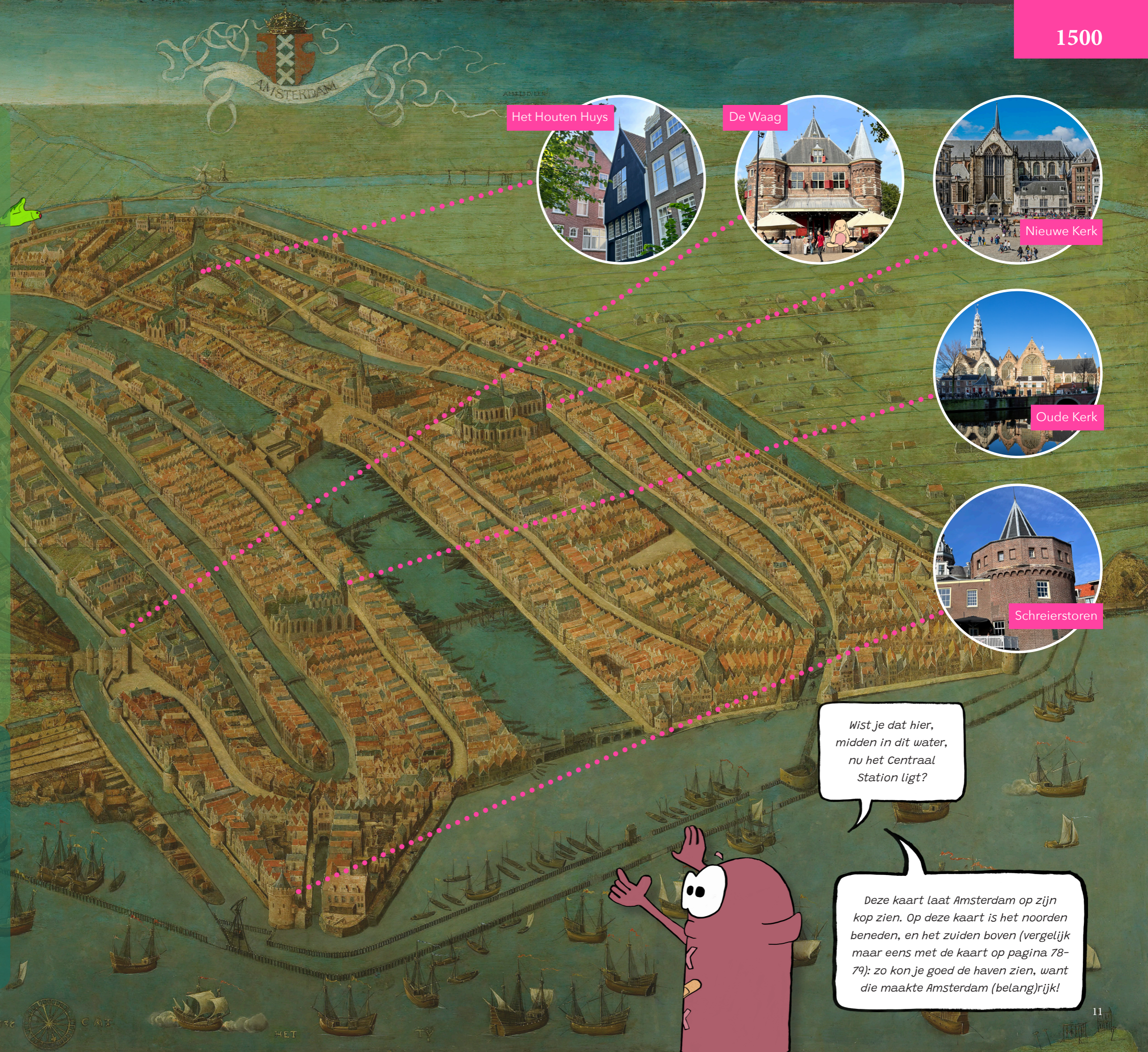
*Ehh.. hoe ver is het vliegen?
Hebben we niet zoiets als
een tijdmachine?*

Terug naar het jaar **1275**. Amsterdam ontstaat bij een **dam** in de rivier de **Amstel**. Zo komt Amsterdam aan zijn naam. Het vissersdorp ligt op een heel strategische plek – aan nog een rivier, het IJ – en net tussen de Noordzee en de Zuiderzee (wat nu het IJsselmeer is) in. Ideaal voor handel én goed te verdedigen. Je ziet hier de oudste kaart van Amsterdam, gemaakt door Cornelis Anthonisz in **1538**, dus ongeveer 500 jaar geleden! Er bestonden toen nog geen vliegtuigen... hoe kan de schilder dan hebben bedacht of geweten dat Amsterdam er vanuit de lucht (ongeveer) zo uitzag? Wat denk jij? Je kunt de kaart in het echt zien in het **Amsterdam Museum**. Als je geschiedenis interessant vindt, moet je hier zeker een keer heen gaan!

Amsterdam is op dit schilderij al ruim 250 jaar oud en uitgegroeid tot een echte stad, met een **grote stadsmuur**. Zie je die op dit schilderij? In 1481 was begonnen met de bouw van deze muur. Iedereen moest **zijn steentje bijdragen**: stenen leveren, of geld betalen. Of helpen graven, of helpen houten palen de grond in te krijgen. Met al dat water in de buurt was de bodem drassig. Daarom moest **Amsterdam op stevige houten palen worden gebouwd**; beton bestond nog niet. De stadsmuur was maar liefst zes meter hoog en had een aantal stevige verdedigingstorens. Een daarvan staat er nog steeds: het is de **Schreierstoren**. De stadsmuur had vijf toegangspoorten. Alleen via die poorten kon je Amsterdam in en uit. En 's avonds, dan gingen de poorten op slot... Kun je het je voorstellen? Ook een van die toegangspoorten bestaat nog: deze kennen we nu als **de Waag**.

Van de meeste huisjes en gebouwen op deze kaart staan er nu, bijna 500 jaar later, niet veel meer overeind. **Twee grote branden** in 1421 en 1452 verwoestten het grootste deel van Amsterdam, dat vooral met hout was gebouwd. Huizen moesten voortaan van steen zijn. Er zijn maar een paar van de oorspronkelijke houten huizen bewaard gebleven. Het bekendste daarvan is het **Houten Huys** aan het Begijnhof. Het oudste bewaard gebleven gebouw van Amsterdam is de **Oude Kerk**, uit 1306! Toen deze te klein werd, werd er in 1408 een nieuwe kerk gebouwd. Ook die staat er nog en we noemen haar, ruim 600 jaar later, nog steeds: de **Nieuwe Kerk**!

Het Houten Huys

De Waag

Nieuwe Kerk

Oude Kerk

Schreierstoren

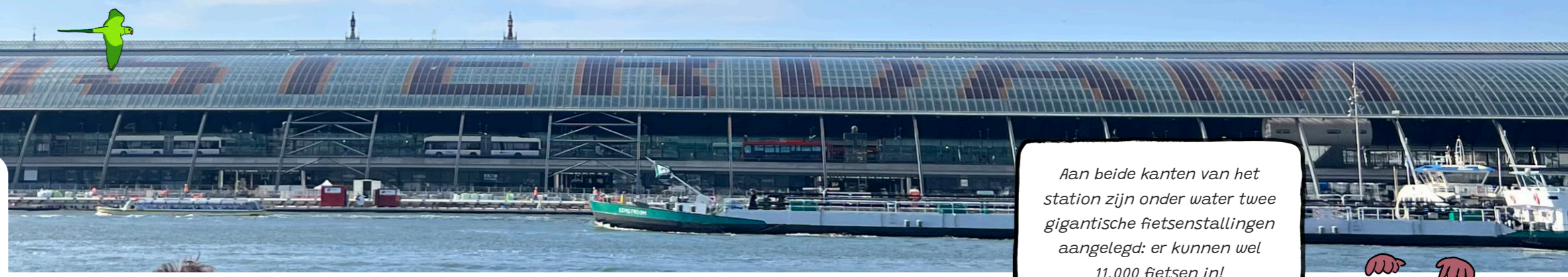

Wist je dat hier, midden in dit water, nu het Centraal Station ligt?

Deze kaart laat Amsterdam op zijn kop zien. Op deze kaart is het noorden beneden, en het zuiden boven (vergelijk maar eens met de kaart op pagina 78-79): zo kon je goed de haven zien, want die maakte Amsterdam (belangrijk)!

Welkom in Amsterdam! Dikke kans dat een dag(je) Amsterdam hier begint: op het **Centraal Station**. Het is het grootste van de **tien treinstations** in Amsterdam: iedere dag stappen er wel **200.000 mensen** in en uit de trein. Hier vertrekken ook de supersnelle treinen naar Londen en Parijs, en treinen naar de rest van Europa. Maar je kunt hier ook overstappen op de fiets, metro, tram, bus óf het gratis pontje over het IJ. Het station heeft maar liefst 15 sporen. Of toch niet? De tafel van drie ontbreekt... Waar zijn spoor 3, 6, 9 en 12? Zoek jij het uit?

Het station werd gebouwd in 1881 op een **speciaal daarvoor aangelegd eiland** in het IJ. Het moest de **nieuwe toegangspoort** worden van de stad, daar waar altijd de belangrijke haven was. Het gigantische gebouw is ontworpen door de bekende architect Pierre Cuypers, die ook het **Rijksmuseum** (pagina 40) ontwierp. Zie je overeenkomsten?

Aan beide kanten van het station zijn onder water twee gigantische fietsenstallingen aangelegd: er kunnen wel 11.000 fietsen in!

Wist je dat het station een Koninklijke Wachtkamer heeft? Er is zelfs een parkeerplek voor de Gouden Koets!

Grote stad!

Je zult het meteen zien: Amsterdam is groot en **druk en vol**. Het gonst en het zoemt en het tringelt. Overall mensen. De ene helft is (of lijkt) gehaast, de andere helft slentert. Die laatste helft komt op bezoek van over de hele wereld en stapt vaak overmoedig op een huurfiets. Want de fiets is verreweg het beste vervoermiddel in de stad. **Amsterdam heeft zelfs meer fietsen dan inwoners!** Fietsers zijn er de baas. Althans, dat denken ze. Ze stoppen niet voor een rood stoplicht of zebrapad en gaan net zo makkelijk over de stoep, want ze willen dóór... dus pas maar op! Het verkeer in Amsterdam is sowieso een beetje chaos. Er rijden niet alleen veel auto's, maar ook veel bussen en **trams**: vooral op die laatste is niet iedereen bedacht. Ze gaan keihard en als ze hun alarmbellen laten rinkelen (**AAN DE KANT!**) maak je een sprongetje van schrik. Nog niet zo heel lang heeft Amsterdam ook een échte **metro** diep onder de grond, met eindeloze roltrappen zoals je die misschien wel kent uit het buitenland. Langs de roltrap in **metrostation Rokin** kun je zien welke eeuwenoude spullen men allemaal heeft opgegraven tijdens de bouw. Het lijkt wel een museum! Sommige oudere metrostations hebben zelfs **schuilkelders** uit de tijd van de **Koude Oorlog** met Rusland. Altijd handig. Herken je al sommige gebouwen hieronder?

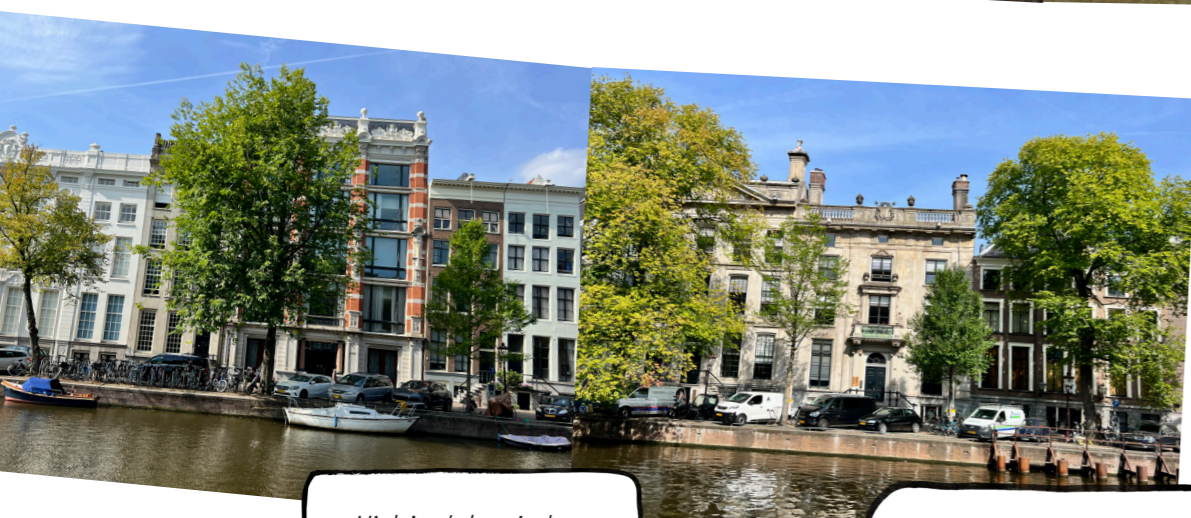
Amsterdam groot?? Dat valt dus eigenlijk wel mee... De grootste stad ter wereld, Shanghai in China, heeft ongeveer 25 miljoen inwoners! Van de 100 grootste steden ter wereld liggen er alleen al 25 in China... Over China gesproken: wist je dat Amsterdam een Chinese buurt heeft? Chinatown: de straatnamen worden er zelfs aangegeven in het Chinees!

Wist je dat in Amsterdam mensen wonen uit meer dan 170 verschillende landen? En dat terwijl er 'maar' ongeveer 200 landen zijn op de wereld! Veel mensen voelen zich hier welkom en thuis!

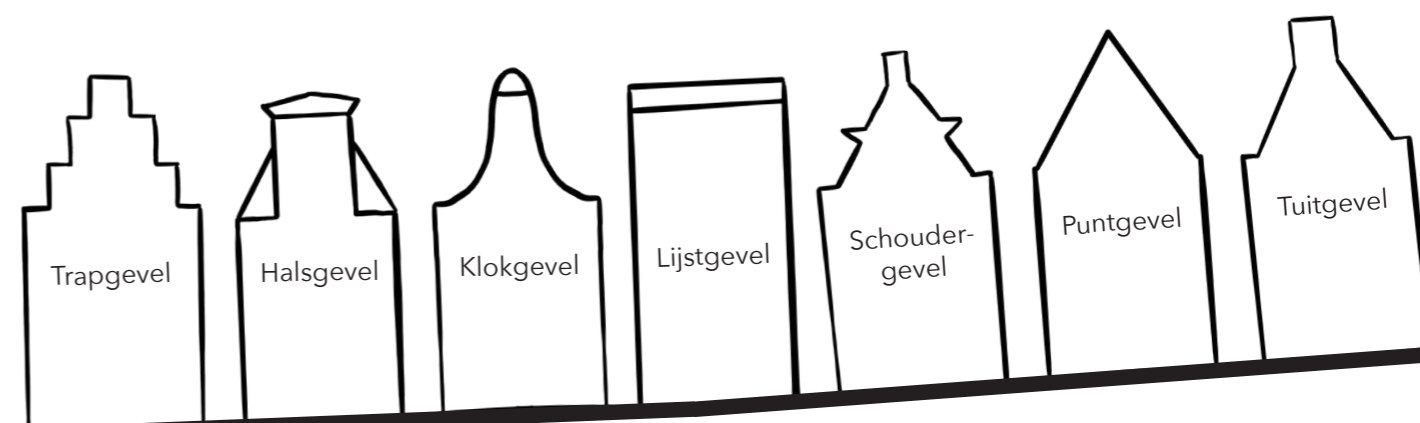

Wereldberoemd water

Het bekendste water van Amsterdam: de **grachtengordel**. Deze is **Unesco Werelderfgoed**, net als bijvoorbeeld de piramides in Egypte, de toren van Pisa en het Vrijheidsbeeld in New York. Bouwwerken die zo bijzonder of uniek zijn, dat ze **voor altijd bewaard en beschermd moeten worden**. De grachten zijn aangelegd in de 17e eeuw, toen de stad moest uitbreiden in moerassig gebied. Door grachten aan te leggen, kon al dat water goed weg. En die ligging aan het water kwam goed uit, want de **boot** was hét **ideale vervoermiddel**: auto's en treinen waren er nog niet! De huizen aan de **Herengracht** waren voor de allerrijksten van die tijd. **Ieder huis was uniek**, om te laten zien hoe rijk de eigenaar was! Aan de **Prinsengracht** werd vooral gewerkt: hier staan veel **pakhuizen**. De huizen zijn er het smalst. De **Keizersgracht** zit er tussen in. Herken je de verschillende grachten op de foto's?

Geen huis is hetzelfde, maar toch zie je wel overeenkomsten. De meeste huizen van vroeger hebben een gevel volgens een van deze modellen. Zie je ze terug in dit boek?

Wist je dat er iedere dag ongeveer 20 fietsen uit de grachten worden gevist?

17e eeuw...! Poep en plas werden vroeger zo uit het raam in de gracht gegooid! Wc's aangesloten op een riool bestonden nog niet. Tijdens warme zomers ging het water zo erg stinken, dat de rijken ook een huis buiten de stad lieten bouwen om aan de stank te ontsnappen!

